

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Румяна Каракостова

**за Творческите и педагогическите приноси
на ас. д-р Габриела Иванова Георгиева,
приложени като хабилитационен труд
на основание чл. 1, ал. 1 от Закона за развитие на академичния състав
в Република България**

В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по класическо пеене – обявен за нуждите на катедра „Класическо пеене“ към ВФ, ас. д-р Габриела Иванова Георгиева кандидатства с: *творческо-изпълнителската и педагогическата си дейност*, прилагайки като хабилитационен труд следните документи:

1. Персонална СПРАВКА ЗА ПРИНОСНИЯ ХАРАКТЕР НА ХУДОЖЕСТВЕНО-ТВОРЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ
2. Персонална СПРАВКА за педагогическата дейност
3. Приложения: 1) Творческо CV; 2) Копие от Диплом за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по музикознание и музикално изкуство; 3) Справка за изпълнение на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент по класическо пеене“ (официализирана в НАЦИД).

Представената от кандидата персонална СПРАВКА ЗА ПРИНОСНИЯ ХАРАКТЕР НА ХУДОЖЕСТВЕНО-ТВОРЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ, включва **Водещи творчески изяви в областта на музикалното изкуство**, систематизирани в общо 6 тематични раздела, както следва:

- 1. Оперни спектакли в България и чужбина**
- 2. Изпълнения на български произведения** [2.1.Български оперни заглавия; 2.2. Кантатно–ораториарлни произведения от български композитори; 2.3. Камерни концерти и рецитали, включващи български произведения]
- 3. Камерни концерти в България и чужбина**
- 4. Награди от национални и международни конкурси**
- 5. Участия в майсторски класове в България и чужбина**
- 6. Звукозаписна дейност** [6.1.Студийни записи; 6.2. Документални записи]

Несъмнено, почетното място в цялостната, предварително осмислена селекция и своеобразна класация на водещите творчески изяви, по право принадлежи на респектиращата поредица от *емблематични централни роли* на оперната прима Габриела Георгиева – в хронологично изброените спектакли/премиери на различни оперни театри в България и в чужбина (за периода: 2007 – 2021г.). Паралелно с намерението за мащабно очертаване на естетико–стилистичния обхват на посочения солистичен репертоар (от съвършеното белканто на Белини, през ранно-романтичните и реалистичните опери на Верди и Пучини, веристичната драма на Маскани и Понкиели – до образци на руската и на националната ни оперна класика от началото на 20 в.), тук се открояват и пределно трудните за интерпретация – във вокално–технически и особено в психологически план, драматично–експресивни образи. От друга страна, при по-детайлното проследяване на самите оперни заглавия, неминуемо се налага и впечатлението за доминация на еталонните драматични партии от творчеството на Верди (Абигаиле от „Набуко“, Лейди Макбет от „Макбет“, Леонора от „Трубадур“, Амелия от „Бал с маски“, Леонора от „Силата на съдбата“, Елизабет Валоа от „Дон Карлос“, Аида от едноименната опера и сопрановата партия в Реквием) и на Пучини (съответно: Тоска, Сестра Анджелика и Турандот – от едноименните опери). Кое то категорично свидетелства, че спинтово–драматичното сопрано Габриела Георгиева е *утвърден и предпочитан Вердиево–Пучиниев глас*, както на българска, така и на световната оперна сцена. Доказателство за това са многобройните спектакли с нейно участие в най-поставяния Вердиево–Пучиниев репертоар – и в Софийската опера (където е щатен солист от 2006 г.), и като гост-солист на реномирани европейски оперни или фестивални сцени (между които, в: Чехия, Русия, Белгия, Словакия, Кипър, Франция, Испания, Германия, Хърватия, Австрия, Швейцария, Италия, Полша, Унгария, Япония). С готовност откликва и на престижните покани от Метрополитън опера: за продукциите на „Макбет“ (като *cover* на Анна Нетребко, 2014 г.) и „Аида“ от Верди (като *cover* на Людмила Манастирская, 2015 г.). Българската прима е единствената гост–звезда и в постановката на „Турандот“ от Пучини – на сцената на Двореца на изящните изкуства в Мексико сити (2017 г.). И неслучайно в ексклузивни интервюта по националните медии – по повод блестящите ѝ дебюти и триумфални международни гастроли, оперната прима Габриела Георгиева непринудено споделя: *„Най-любимата ми роля е Лейди Макбет от „Макбет“ на Верди, почти паралелно с Турандот – тези демонични жени и силни характери.“* [**Габриела Георгиева пред Classic FM: „Вълнението става по-голямо, когато направиш име“ - Classic FM, интервю на Радостина Узунова, 12.03.2022**]

В тази връзка, не мога да не се позова и на най-представителните – за дългогодишната ѝ успешна творческа кариера, музикално–критични отзиви, цитирам:

*„Отново една голяма роля – точно за **Габриела Георгиева**. Тя има в гласа си и мощта, и благородството на тембъра, придаващо особена мекота, а на места и матовост – специфична патина на изпълнението. В арията „*Son giunta*” с хора на монасите, където някои певци или потъват, или викат, и във великолепно изпълнение на „*Race, Race, mio Dio*” тя умее/знае да въздейства и с централната част на сопрана си, и с височините, премерено атакувани, красиви и винаги родени от емоцията.“ (Боянка Арнаудова. *Силата на съдбата в Софийската опера. Опера за певците – в. Култура, Брой 2 (3147), 20 януари 2017*).*

Специално държа да акцентирам и върху забележителното белкантово и всепризнато артистично постижение на оперната прима – в дебюта ѝ като Норма от едноименната опера на Белини (именно с тази *знакова роля*, СОБ наскоро тържествено отбеляза и нейния 20-годишен сценичен юбилей!), отново цитирам:

*„**Габриела Георгиева** бе великолепна Норма в новата продукция на Националната опера ... Още не беше завършило първото действие на "Норма" и тя се нареди до моите български образци, без да измества спомена за тях. Със собствен лик, тълкувание, израз и глас. И както не един път се е случвало в оперната история, вървиш, вървиш, работиш упорито и изведнъж се появява ролята, която те поставя на пиедестала на победителите. Габриела вече има респектираща творческа биография; тя е на оперната сцена повече от 15 години, в които е пяла и на авторитетни европейски сцени – Цюрихската опера – Абигаил от "Набуко" с Нело Санти на пулта, последвана от Амелия от "Бал с маски" заедно с Владимир Стоянов и Мариана Пенчева, а през 2013 г. във Виенската опера пее с Роберто Аланя... И сега, някак закономерно, стига и до тази харизматична роля. В която реално осъществи изискванията на автора за гласов диапазон и възможности за пълноценно звучене и в ниска, и във висока теситура, за елегантни и ефирни фиоритури и колоратури. Певицата изпълни уверено и красиво виртуозните пасажки, имаше и прекрасни нежни, чувствени моменти (особено в дуетите с Адалджиза), имаше и изпълнени с драматични отсенки и масивност на звука епизоди (сцената с децата; драматичната четвърта картина). Габриела Георгиева постепенно разкри емоционалната многосъставност на Норма, пресъздавайки любовта, тревожността, гнева, страданието, разкаянието и просветлението на героинята си... В емблематичната ария „*Каста Дива*” Габриела Георгиева бе доста встрани (различна) от традиционните изпълнения – по-човешка и реална, акцентираща по-скоро земната сила и власт на героинята, отколкото връзката ѝ с божествената Луна и Бог Ирминсул. И тук получи първите си спонтанни възторжени аплаузи, които я съпътстваха до финала.“ (Боянка Арнаудова. *Завладяващо завръщане на един шедьовър. Премиера на „Норма” в Софийската опера – в. Култура, Брой 14 (3116), 15 април 2016*).*

Следващият раздел от творческата справка: **2. Изпълнения на български произведения** [2.1. Български оперни заглавия; 2.2. Кантатно-ораториални произведения от български композитори; 2.3. Камерни концерти и рецитали, включващи български произведения], е изцяло фокусиран върху българския репертоар на кандидата в

настоящия конкурс. И това е напълно резонно при изпълнител от класата на Габриела Георгиева, предвид убедено отстояваните през целия ѝ творчески път академични традиции – ценностно ориентирани към формирането на здрав естетически вкус и изпълнителска отговорност преди всичко към популяризирането на националното ни композиторско творчество. В този смисъл, солистичното ѝ участие в значимите премиерни изпълнения – на две оперни и две рядко изпълнявани ораториални творби от български композитори, оценявам като *изцяло приносно*. Тук следва да добавя и основополагащата ѝ творческа мисия – като *първи изпълнител* на главната роля на Анастасия, в осъществената от СОБ световна премиера на операта „Съдба за двама“ от Александър Йосифов (2006 г.), независимо от по-благодатната партия и респективно – по-яркото ѝ превъплъщение като Яна от народната музикална драма „Янините девет братя“ на Любомир Пипков, цитирам:

Яна (Габриела Георгиева) събира и неутрализира братовите (родовите) страсти, тя е и възмездието, и светлината... Най-силните моменти на Габриела Георгиева са, когато е ярка епична героиня – решителна, борбена, когато не се огъва пред злото, което носи Георги Грозника, когато трябва да въздаде възмездие. (Наталия Илиева. Да разчетеш знаците на родния чернозем. Янините девет братя от Любомир Пипков в Софийската опера – в. Култура, Брой 13 (3202), 06 април 2018).

Красноречиво доказателство затова е и официалното откриване – именно с „Янините девет братя“, на успешния гастрол на СОБ в Большой театър, Москва (2018), както и последвалите студийни записи на значителна част от творбата – със солист Габриела Георгиева и СО на БНР, под диригентството на Григор Паликаров (2019).

Поредният тематичен раздел: **3. Камерни концерти в България и чужбина**, представя кандидата в друго измерение – на камерен изпълнител, с образцова гласово-интерпретационна култура и творческа самодисциплина, както и с непрекъснато усъвършенствана емоционална интелигентност. Същевременно, разкрива и *осъзнатата творческа философия* на водещата оперна прима със световно признание, а именно:

„Всеки оперен певец, който иска да развие една по-дълбока чувствителност и по-въздействащо вокално внушение, би трябвало да се впуска регулярно в изпълнението на камерна музика... Камерната музика развива прецизност, усет към детайла, реактивност и владееене на динамиките в гласа на изпълнителя, така че в рамките на едно кратко произведение, каквото е песента, да се разкрие и изгради цялостен образ.“

Оценявам като *високо приносни* и трите посочени концертни изяви – от гледна точка и на техните програми: 1) „Поеми за Ми“ I^{ва} и II^{ра} тетрадка от Оливие Месиен – *първо изпълнение* за България; 2) Вокален цикъл по стихове на Хайне „Любовта на поета“, оп. 48 от Роберт Шуман, по случай 150-годишнината от смъртта на композитора;

3) Камерен концерт „Виртуозите на операта“, състоял се в Музея на Чайковски в Москва, по случай Националния празник на България.

Последните три раздела от справката, съответно: **4. Награди от национални и международни конкурси; 5. Участия в майсторски класове в България и чужбина; 6. Звукозаписна дейност** [6.1. Студийни записи; 6.2. Документални записи], възприемам като символична поанта в творческата биография на кандидата, която действително не се нуждае от допълнително формулирани приноси. Но за общия оценъчен характер на изложението ми в случая, намирам като най-показателно съдържанието на заключителния раздел. Още повече, че по принцип и студийните, и особено документалните звукозаписни регистрации, са най-обективният еталон както за творческия потенциал, така и за уникалната продуктивност на всеки именит изпълнител.

Преди да коментирам накратко и втория по важност документ от хабилитационния труд на ас. д-р Габриела Георгиева – **персоналната СПРАВКА за педагогическата ѝ дейност**, следва да припомня една основополагаща подробност от нейната творческа биография. И по-конкретно: ранното (паралелно с изпълнителската ѝ дейност) ориентиране и към преподавателска практика – благодарение на нейния уважаван вокален педагог в НМА, проф. Руско Русков, който веднага след дипломирането ѝ, я кани за свой асистент в НБУ (1993 – 2003 г.). В последствие, подобна покана на свой ред ѝ отправя другият бивш асистент на проф. Русков и негов пряк наследник в НМА – проф. д-р Свилен Райчев. Така от 2015 г., оперната прима Габриела Георгиева последователно изминава пътя: от *доброволен асистент*, през *хоноруван асистент* – до *редовен асистент* на половин щат, в неговия вокален клас. И днес с обяснима благодарност споделя: *„В това отношение съм щастлива, че имах тази възможност, защото това е една друга професия, която се учи с годините.“* [Росица Кавалджиева: *Оперната прима Габриела Георгиева – специален гост в предаването за музикално-сценични изкуства „Каста Дива“*, БНР, 13.03.2022г.].

Фактическото ѝ академично израстване обаче, реално стартира през 2021 година, със защитата на дисертационния ѝ труд, на тема: **„Педагогическото наследство на Гена Димитрова – съхранената традиция на школата „Бръмбаров“, обогатена с най-добрите вокални практики на големите музикални сцени“**, който (както имах възможността да отбележа, като член на НЖ) *успешно се вписва в академичната поредица от основополагащи теоритико-методологични разработки в областта на вокалната ни педагогика и на нейното актуално историографско осмисляне.*

С присъщата си творческа всеотдайност, прецизност и безкомпромисна вискателност към младите певчески дарования, и до момента ас. д-р Габриела Георгиева активно участва както в индивидуалните занимания, така и в подготовката на всички студенти от вокалния клас на проф. Св. Райчев – за редовните семестриални концертни продукции на класа. Натрупала през годините широк кръг от методически познания за перфектното овладяване на специфичния гласов „инструмент“ и на вокално-сценичното майсторство, приложила на практика и съвършените вокално–технически умения от майсторските класове на изключителни български певци (като: Анна Томова–Синтова, Гена Димитрова, Калуди Калудов), тя безрезервно препредава богатия си творчески опит на по-младите и заслужено бележи лични постижения и на педагогическото поприще. Достатъчно впечатляващи в това отношение, са: *поименно изброените концертни и сценични изяви още по време на следването им, присъдените високи награди от национални и международни конкурси, спечелените престижни стипендии, майсторските класове и достойната реализация на завършилите студенти* (общо 6: 2 мецосопрана, 3 сопрана и 1 бас), с които вокалният педагог Габриела Георгиева е работила и самостоятелно през последните години.

В заключение: Приемам изцяло приносите в приложените като хабилитационен труд документи на ас. д-р Габриела Георгиева и приветствам навременното обявяване на настоящия конкурс, предвид и на обстоятелството, че в момента именитата оперна прима е част от певческо–артистичния ни елит и е в зенита на творческата си зрялост.

Потвърждавам, че в приложената Справка за минималните изисквания на НАЦИД – за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по класическо пеене, съответните групи са изцяло покрити с необходимия брой точки.

Въз основа на изтъкнатите положителни оценки, убедено гласувам с „Да“ за заемане от ас. д-р Габриела Иванова Георгиева на академичната длъжност „доцент“ по класическо пеене, като разчитам и останалите членове на почитаемото Специализирано научно жури да дадат своя положителен вот по процедурата на настоящата хабилитация.

Изготвил *Становището:*

/проф. д-р Румяна Каракостова/

Будапеща, 22.04. 2022 г.